

Kriminaalhoolduse õiguskorraldus

Kriminaalhoolduse õiguslikud alused on reguleeritud mitmes seaduses: [karistusseadustikus](#) [1] on sätestatud kriminaalhooldusele määramise alused ning [kriminaalhooldusseaduses](#) [2] käsitletakse kriminaalhoolduse praktilisi küsimusi. On veel hulk justiitsministri määrusi, mis täpsustavad alternatiivkaristuste täideviimise korda. Kriminaalhooldus on vangistuse kõrval üks kriminaaltäitevõiguse harusid.

[Karistusseadustikus](#) [1] on sätestatud, millistel tingimustel võib kohus määrata süüdimõistetu kriminaalhooldaja järelevalve alla. Kohus, arvestades kuriteo toimepanemise asjaolusid ja süüdlase isikut, võib jätta vangistuse süüdimõistetu suhtes tingimisi kohaldamata ja määrata ta pooleteise- kuni kolmeaastaseks katseajaks kriminaalhooldaja järelevalve alla koos kohustusega täita kontrollnõudeid ja kohustusi. Samuti võib kohus asendada kuni kaheaastase vangistuse üldkasuliku tööga, kui süüdimõistetu sellega nõustub. Otsustades vangistusest vabastamist katseajaga tingimisi enne tähtaega, arvestab kohus kuriteo toimepanemise asjaolusid, süüdimõistetu isikut, varasemat elukäiku ning käitumist karistuse kandmise ajal, samuti tema elutingimusi ja tagajärgi, mida võib enne tähtaega vabastamine süüdimõistetule kaasa tuua. Kohus võib allutada kriminaalhooldusele ka alaealise, neljateist- kuni kaheksateistaastase isiku, arvestades tema kõlbelise ja vaimse arengu taset ning tema võimet saada aru oma teo keelatuses või juhtida oma käitumist.

Karistusseadustikuga on kehtestatud ka käitumiskontrollile allutatu isiku kohustused: elada kohtu määratud alalises elukohas; ilmuda kriminaalhooldaja määratud ajavahemike järel registreerimisele; alluda kriminaalhooldaja kontrollile oma elukohas ning esitada dokumente; taotleda kriminaalhooldusametnikult luba lahkuda elukohast kauemaks kui viieteistkümneks päevaks ning muuta elu-, töö- või õppimiskohta. Kohus võib määrata lisakohustusi, näiteks keeld tarvitada alkoholi ja narkootikume, asuda tööle või õppima vm. Kriminaalhoolduse tingimuste rikkumise korral esitab kriminaalhooldaja kohtule ettekande, mille alusel kohus kas pöörab mõistetud vangistuse täitmisele või teatud juhtudel võib pikendada katseaega või määrata lisakohustusi.

[Kriminaalhooldusseaduses](#) [2] on sätestatud kriminaalhooldusametniku tegevus hooldusele määratud isikutega. Kriminaalhoolduse käigus valvatakse hooldusaluse käitumise ja talle kohtu või prokuröri pandud kohustuste täitmise järele ning soodustatakse hooldusaluse sotsiaalset kohanemist, et mõjutada teda hoiduma kuritegudest.

Kriminaalhooldust võib teostada kriminaalhooldusametnik ja kriminaalhooldusabiline. Samuti võib kriminaalhooldusülesanded anda mittetulundusühingule ning vangla direktor võib anda ülesandeid teistele vangla töötajatele, kes ei ole kriminaalhooldusametnikud.

Kriminaalhooldusseaduses on sätestatud kriminaalhooldustöö peamised mõisted: kohtueelne ettekanne, kriminaalhoolduse teostamise põhialused, hoolduskava ja riskide hindamise nõude ning kriminaalhoolduse lõppemise võimalused; erakorralise ettekande koostamine ja esitamine.

Kriminaalhooldustöös on oluline ka [kriminaalmenetluse seadustik](#) [3], mis reguleerib kriminaalhooldaja rolli kriminaalmenetluses, ning [vangistusseadus](#) [4], mis käsitleb kriminaalhooldaja kaasamist vangistusest tingimisi enne tähtaega vabastamise menetluses.

Kriminaalhooldustööd reguleerivad täpsemalt järgmised määrused:

- 01.03.2018. määrus nr 19 „[Kinnipeetavate, vahistatute, arestialuste ja kriminaalhooldusaluste andmekogu põhimäärusega](#)“ [5] on asutatud kriminaalhooldusaluste andmekogu, kus hoitakse ja töödeldakse kriminaalhooldusalustega seotud andmeid ja dokumente kriminaalhoolduse teostamiseks.
- 25.06.2004. a määrus nr 49 „[Üldkasuliku töö ettevalmistamise, täitmise ja järelevalve kord](#)“ [6] sätestab kriminaalhoolduse pädevuse ja ülesanded seoses üldkasuliku tööga, nii

töökohtade valiku kui kriminaalhooldusala määramise tööle, samuti töötamise kontrollimise põhimõtted ning rikkumistele reageerimise viisid ja tagajärjed.

- 7.05.2004. a määruse nr 37 „[Täiendavate kvalifikatsiooninõuete kehtestamine](#)“ [7] alusel võetakse kriminaalhooldusametnikke teenistusse, selles on kehtestatud nõuded haridusele, kogemustele ja oskustele.
- 22.02.2007. a määrus nr 15 „[Elektroonilise valve täitmise ja järelevalve kord](#)“ [8] reguleerib kriminaalhooldusametniku tegevust elektroonilise valvega seoses, millised on ametniku tegevused elektroonilise valve ettevalmistamiseks, seadmete valiku kriteeriumid ja paigalduse nõuded ning edasi elektroonilise valve kohustuse täitmise kontrollimise reeglid ja sagedus ning rikkumiste loetelu ja menetlemine ametniku poolt kuni elektroonilise valve kohustuse lõppemiseni ja seadmete eemaldamine.

Veel reguleerivad kriminaalhooldaja igapäevatööd [kriminaalhoolduse standardid](#) [9], mis on heaks kiidetud 14. detsembril 2017.

- [Loe lähemalt krimihoolduse standardid märz 2016 kohta](#) [10]
- Kommenteerimiseks [logi sisse](#) [11]

- [Loe lähemalt Kriminaalhoolduse standardid 2017 kohta](#) [12]
- Kommenteerimiseks [logi sisse](#) [13]

- [Loe lähemalt kriminaalhoolduse standardid märts 2019 kohta](#) [14]
- Kommenteerimiseks [logi sisse](#) [15]

Allikas URL: <https://www.vangla.ee/et/kriminaalhooldus/kriminaalhoolduse-oiguskorraldus>

Lingid:

- [1] <https://www.riigiteataja.ee/akt/13286633?leiaKehtiv>
- [2] <https://www.riigiteataja.ee/akt/12952822?leiaKehtiv>
- [3] <https://www.riigiteataja.ee/akt/782861?leiaKehtiv>
- [4] <https://www.riigiteataja.ee/akt/12772547?leiaKehtiv>
- [5] <http://www.riigiteataja.ee/akt/109032018003>
- [6] <https://www.riigiteataja.ee/akt/13067721?leiaKehtiv>
- [7] <https://www.riigiteataja.ee/akt/845639?leiaKehtiv>
- [8] <https://www.riigiteataja.ee/akt/12796298?leiaKehtiv>
- [9] https://www.vangla.ee/sites/www.vangla.ee/files/elfinder/dokumendid/krh_standardid_muudetud_marts_2019.pdf
- [10] <https://www.vangla.ee/et/krimhoolduse-standardidmarz-2016>
- [11] <https://www.vangla.ee/et/user/login?destination=node/34214%23comment-form>
- [12] <https://www.vangla.ee/et/kriminaalhoolduse-standardid-2017>
- [13] <https://www.vangla.ee/et/user/login?destination=node/49451%23comment-form>
- [14] <https://www.vangla.ee/et/kriminaalhoolduse-standardid-marts-2019>
- [15] <https://www.vangla.ee/et/user/login?destination=node/58394%23comment-form>

